

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326, Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vrača. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 79 • Maribor, četrtek, dne 18. avgusta 1938 • Leto XIII

Politika in delavci

Ob pripravi na svetovno vojno.

»Rdeči prapor« z dne 4. junija 1910 je objavil članek o delovanju avstrijskega parlamenta. Posebej povdarja člankar draginjski odsek in opominja delavstvo takole:

»V draginjskem odseku vodijo veleposestniki neusmiljen boj zoper vsak predlog, s katerim bi se dala vsaj nekoliko olajšati

draginja.

Po dolgi dobi brezplodnih, naravnost hudo delskih narodnjaških rabuk so torej na dnevnem redu vprašanja, ki se resnično tičejo ljudskega življenja.

Kaj pa opažamo spričo teh važnih vprašanj na Slovenskem? Naše meščanstvo vrti dalje in dalje svojo nacionalistično lajno, nekdanji »anarhisti« postajajo krompirjevci narodne meje, ljudstvo se krmi s čenčami, ki jih navadno raznašajo stare kofetarce. Pa vsemu temu se ni čuditi, zakaj naši nasprotniki imajo nalogo, pripati ljudstvu pesek v oči in gledati, da ga ohranijo v nevednosti in neumnosti. Ampak bolj žalostno je to: Med slovenskimi delavci jih je še sto in sto, ki se sami ne brigajo niti za najvažnejša politična vprašanja in ki jih »ne zanima«, kako se zakoni kujejo proti njim, kako se davki nalagajo na njihova pleča, kako se delajo državni dolgovi na njihov račun. Rečejo, da jim ni kmalu para. Ampak še v sanjah jim ne pride na misel, da so polovice svoje revščine sami krivi, ravno zato, ker nimajo nobenega pojma o politiki, ker prav nič ne vedo, kaj se godi v političnem svetu in ker vsled tega političarji z njimi lahko delajo kakor svinja z mehom.

Povejte takemu človeku, da zahteva militarizem več kakor 400 milijonov novih žrtev. Komaj Vas posluša. Kaj mu je to mar. Še na misel mu ne pride, da bo večino teh milijonov plačalo delavsko ljudstvo, da jih bo plačeval mali kmet in da bodo bogatini dodali komaj nekoliko drobtin.

Finančni minister zahteva celo šumo novih indirektnih davkov. Povejte to delavcu, ki ne bere nič ali pa meščanske storije. Škomizgnil bo. Še zazdelo se mu ni, da bo on plačeval te davke, čim bodo dovoljeni.

Na ta način je ves trud socialne demokracije in vse njeno delo lahko zaman. Če delavci ne spoznajo, kje so viri krivice, jih ne bomo nikoli pridobili, da bi se bojevali zoper krivico. Tako jih bodo imeli izkoriščevalci vedno v svojih krempljih in ko jih bodo odirali, se bodo še norca delali iz njih.

Če pa hočemo, da pride naše delavstvo do resničnih uspehov, mora najprej to postati drugače. Naše delavstvo mora dobiti več politične izobrazbe. Mora! Drugače ne pomaže nobena »žavba«. Kako naj se to doseže, to mora biti prva skrb vseh naših organizacij. Doseči se da. Če se je doseglo pri vseh narodih, se mora tudi pri Slovencih. Saj vendar ni res, da bi bili ravno mi najbolj trapast narod na svetu! Ampak med najbolj nevednimi smo, to je res. In če se to ne izpremeni, tedaj nas mora hudič vzeti, preden se zavemo.«

Razmere se bistveno niso izpremenile. Še ogromnejše žrtve izdajajo države za oboroževanje, socialni položaj pa se poslabšuje. — Stremljenje po izobrazbi in svobodi je zato še bolj utemeljeno in nujno, zakaj, danes jemljejo po mnogih državah delavstvu celo pravico političnega udejstvovanja, kar niti v tisti težki dobi pred vojno ni bilo.

Francoski zunanji minister Bonnet pojde v Turčijo

Okoli 20. septembra t. l. pojde francoski zunanji minister v Turčijo, kjer bo razpravljal o odnošajih med Francijo in bližnjim orientom. —

Kriza v tekstilni industriji se po svetu vedno bolj čuti, posebno v fabricaciji umetne svile. V Angliji je več tovarn ustavilo vse delo.

Posvetovanje združene opozicije

Dr. Maček v Beogradu

V nedeljo, dne 14. t. m. dopoldne se je odpeljal iz Zagreba z brzim vlakom dr. Vl. Maček v Beograd na konferenco združene opozicije. Ob njegovem odhodu se je zbrala velika množica omladincev in drugega prebivalstva pred kolodvorom, ki so pozdravljale drja Mačka in spremstvo.

Na poti v Beograd sta spremljala drja Mačka osebno inž. Košutić in dr. Šutej (poslanec iz Sarajeva). Od SDS so potovali v Beograd poslanci Vilder, Sava Kosanović in Zečević iz Benkovca. — Razen teh je šlo še večje število pristašev bivše HSS.

V Beogradu se je na železniški postaji zbralo tisoče občinstva, na peron so pa smeli samo oni, ki jim je izdal odbor za sprejem drja Mačka vstopnice.

Na peronu so bili prvaki združene opozicije, ki so se izkazali z vstopnico s podpisom dr. Radmila Stojilkovića. — Med drugimi so bili: Boža Marković, dr. Miloš Tumpjanjanin, Jovan Petrančić, Krsta Miletić, posl. Radivoje Nikolić, dr. Laza Marković, dr. Čubritović, dr. Dušan Bošković, Stanko Pavlović, Čeda Kokanović, Mirko Komnenović, Dragan Popović, Miloš Robić, Božidar Vlajić, Milan Grol, dr. Dušan Peleš, Dimitrije Begović, dr. Dinko Puc, Ranko Trifunović, Bora Stavljanin, Kosta Majkić, dr. Milan Gavrilović ter drugi.

Z avtomobili so prišli pozdravit na postajo dr. Mačka šefi združene opozicije: Ljuba Davidović, Aca Stanojević, Jovan Jovanović in Miša Trifunović. Ob izstopu iz vlaka se je dr. Maček poljubil s tremi šefi združene opo-

zicije, nakar se je odpeljal s prvakom kmetiške stranke Ike Panićem v mesto pred hišo, kjer dr. Maček stanuje.

Izprevod se na postaji ni formiral, pač pa se je množica potem izpred stanovanja formirala v izprevod. Dr. Maček je imel kratek nagovor predvsem na seljake. Omenil je, da je prišel v Beograd, da nadaljuje pričeto delo. Občinstvo je njegova izvajanja večkrat burno odobraval.

Ob 6. uri zvečer se je v stanovanju Davidovića pričela konferenca šefov združene opozicije in članov delovnega odbora. Pozneje so se vršila širša posvetovanja, katerih se je udeleževalo precejšnje število politikov iz cele države in vodilni politiki združenih opozicionalnih gibanj.

Češki in nemški socialni demokrati za neokrnjeno republiko

Čehoslovaška se ne vznemirja.

Angleški posredovalec lord Runciman se ne da motiti po političnih dogodkih. Zaslizaval je socialne demokrate, industrijce, Slovake, Madžare ter predstavnike čehoslovaške vlade ter upa, da bo njegova intervencija uspešna. Intrige proti Čehoslovaški se pa nemoteno nadaljujejo, kar na zunaj zbujajo jako neprijeten vtis.

Vse socialno demokratične stranke so proti okrnitvi enotnosti.

Zahtevana popolna avtonomija (individualna) za krkonoske Nemce, ki so bolj kompaktni samo v severozahodni Čehoslovaški, drugod pa v majhnih skupinah ali v manjšini ob meji in v notranjosti, je praktično neizvedljiva.

Lord Runciman je drugič sprejel nemške socialne demokrate

Lord Runciman je sprejel socialne demokrate poslance Jakscha, poslance Tauba in urednika Rehwalda, ki so mu predložili spomenico in spremno pismo, v katerem pravijo:

Socialni demokrati so trdno prepričani, da more prijateljsko sožitje Nemcev in Čehov in boljše gospodarsko bodočnost krkonoskih Nemcev zagotoviti le demokratična državna oblika. — Iz bistva demokracije izhaja absolutno mirovni cilj v zunanji politiki in potreba, da se uvede dobro sosedno razmerje z vsemi sosedi republike.

Priznavanje demokratičnih načel zahteva enakopravnost vseh narodov glede notranje politike; ista načela zahtevajo v zunanjepolitičnih vprašanjih življenjski interesi malih ljudstev, da niso izročeni diktatu njihov velikih sosedov. Od češke politike se zahteva spoštovanje življenjskih pravic krkonoskega prebivalstva; kot obsebi umevna proti dajatev bi se morali z nemškega stali-

šča življenjski interesi češkega prebivalstva istotako priznavati. Kot demokratično in evropsko orientirani Nemci, se zavzemajo socialni demokrati za preureditev srednjeevropskih problemov, ki bo vsem prizadetim ljudstvom zagotovila njih najširšo narodno existenco in pospeševala njih gospodarsko socialni dvig. Opozarja se potem, da je za krkonosko nemško ozemlje potrebna posebna gospodarska socialna pomoč. Končno resumira spremno pismo:

»Le zmagla narodnostne in politične strpljivosti, le s poravnavo sporov med sosedi centralnoevropskih ljudstev v duhu pravičnosti, razuma in evropske solidarnosti more sprostiti zopet sile gospodarskega dviga. Ti motivi so v naših predlogih. Po običajih demokracije ima tudi šibkejša nemška stranka popolno pravico, da sodeluje kot partner pri delu sprave med narodi naše dežele.«

Nemška mobilizacija vznemirja Anglijo

Angleška delavska stranka zahteva pojasnila od vlade.

V Angliji se pojavlja vznemirjenje, ker nameravajo v Nemčiji prirediti velike vojaške manevre. Udeležijo se manevrov okoli 1.300.000 rezervistov in vojakov.

V Anglijo so povzpele tudi vesti, da se morajo prepustiti vojaštvu vsi avtobusi, šoferji, tovorni avtobusi itd. Te vesti trdijo tudi, da se popravljajo poti in ceste proti čehoslovaški meji.

Attlee, voditelj angleške poslanske delegacije delavske stranke, je te vesti sporočil vladi, nakar je angleška vlada zahtevala iz Berlina točna pojasnila glede mobilizacije in eventualne namere.

V splošnem pa prevladuje v Evropi mnenje, da imajo napovedani manevri ali mobilizacija bolj demonstrativen značaj kakor značaj resne akcije, zlasti, ker Hitler sam poudarja, da je za mirno ureditev aktualnih vprašanj.

Starl Lansbury potuje zopet po Evropi

Angleški poslanec (laborist) je že lani bil v Berlinu, Pragi in Varšavi. Te dni je na odpotoval v jugovzhodno Evropo. Zelasil se bo v Budimpešti, Bukarešti, Sofiji in Beogradu. Namen njegovega potovanja je delo za mir.

Mussolini napada Mosko

Moskva vodi vso politiko na svoji vrvi!

K zadnjemu govoru Mussolinija glede priprave na vojno, pravi italijanski list »Realizazioni Internazionali«, da je treba strgati tančico z lica lažljivih ideologij ter prepričati o meglenosti utopij, ki se jim vdajajo še nekatere vlade. Španija in Daljni vzhod ter še nekatere občutljive točke svetovnega miru vodi na vrvi ruske roke.

Japonsko ruski obmejni spor

Japonska je morala odnehati.

Japonsko-ruski obmejni spor, ki je potekel zelo krvavo, saj je na obeh straneh padlo več sto vojakov, je zaključil s sporazumom. Japonci so morali zapustiti sporno ozemlje. Rusi pa so ostali na zavzetih postojankah. Vse ostalo bo uredila posebna razmejitvena komisija.

Splošno se smatra, da pomeni ta način likvidacije spora kapitulacijo Japonske. Da to kapitulacijo nekoliko zakrije, razširja japonska poročevalska služba »Domei« vesti o nezanesljivosti ruske armade, dezertacijah, o sporih v vodstvu armade itd., poleg pa dostavlja, da je Japonska pristala na tako likvidacijo spora le vsled njene miroljubnosti. Gotovo se japonski državljani vprašujejo, zakaj ne kaže japonska vlada take miroljubnosti na Kitajskem.

Kongres španskih socialistov

Minuli teden se je vršil v Barceloni kongres španske socialistične stranke popolnoma v znamenju vojnega razpoloženja in potrebe.

Važnost kongresa se vidi v tem, da so vstopili v vodstvo stranke najpomembnejše osebnosti, kakor Largo Caballero in Besteiro, ki sta bila predsednika stranke. Dalje so vstopili v gremij stranke ministrski predsednik dr. Negrin, zunanji minister del Vayo in Gomez Sainz kot strankini ministri.

Iz sestave izvršnega odbora je videti, da vlada v stranki enotnosti, ki se je izražala na kongresu.

„Ulice Valencije ne bodo nikdar videle sovražnika — kvečjemu premaganega“

izjavlja general Miaja.

General Miaja je v Madridu izjavil časnikarjem med drugim:

»Požrtvovalnost vladinih čet naj bo vzgled vsem Špancem, ki ljubijo svojo domovino. Sovražna armada je navalila proti Valenciji, kakor se je bila prej vrgla na Madrid, misleč, da bo dosegla svoj cilj z nakopičenjem ljudi in materiala, toda našel je pred seboj armado, svesto si zgodovinske misije in ki je pod italijanskimi in nemškimi bombami in topovi pokazala največjo hrabrost, izvirajočo iz odločnosti, da premeta napadalca.

... »Obrambna črta, ki jo je pripravil moj generalni štab, predstavlja zid, ki ga je nemogoče prekorati. Znova sta se Italija in Španija našli iz obraza v obraz v Levantu in Španci so pokazali sovražniku, da je bil njegov napor zaman in da mu je prinesel samo izgube.

Obrambna črta, ki jo imenujem linija Matallana, ker se tako imenuje šef generalnega štaba vojske, ki jo je napravila, je napravila po levantinski zemlji linijo, ki je sovražnik ne bo nikdar prestopil.

60.000 ljudi jo je delalo noč in dan.

Danes vam rečem o Valenciji isto, kar kar sem vam bil rekel o Madridu: Njene ulice ne bodo nikdar videle sovražnika — kvečjemu premaganega.

Operacije na fronti Ebra so še bolj zagotovile varnost levantinskega pasu; toda vsi morajo videti: če je že ta obrambna naprava dala velike rezultate, je potrebno, da valencijsko prebivalstvo nadaljuje svoje delo do konca, da utrdi svojo varnost in tako prispeva h končnemu triumfu.

Pomoč francoskih socialistov

Iz Bordeauxa je med velikimi ovacijami prebivalstva odšla 11. karavana socialistov, ki pelje na tovornih avtomobilih španskim republikancem znatne zaloge hrane, vina in cigaret. To so prostovoljne zbirke, ki jih francoski socialisti stalno zbirajo za republikansko Španijo.

Republikanci napredujejo proti Albaracinu

Na bojišču zapadno od Teruela, v gorovju Montes Universales, so osvojile

republikanske čete kraje Los Pican-chales, Altos del Agnilo, Mojon Blanco in El Cuervo; nadalje so zavzele višine 1631 in 1634 in nadaljujejo svoj pohod proti Albaracinu, ki leži nekaj nad 20 km zapadno od Teruela.

Boji ob reki Segri

Ob reki Segri, katero so republikanci prekoračili, se razvijajo hudi boji, ki so stali sovražnika že izredno mnogo žrtve. Zadnje dni je padlo na tem delu bojišča nad 300 nacistov, med drugimi en major in dva poročnika. Republikanci stoje v predmestjih Balaguera.

Ob Ebru

se trudijo nacisti, da bi vrgli republikance nazaj. Doslej brez uspeha. Republikanske čete obvladajo ves vzhodni del gorovja Pandols do ceste Gandeza—Tortosa. Na zapadnem delu gorovja Pandols se razvijajo silni boji. Republikanci so v boju, katerega se je udeležilo na obeh straneh 100 letal, sestrelili 11, sami pa so izgubili 3.

nistov napram socialistom v zadnjem času in pravi med drugim: »Če bi hoteli sproti vsak dan razodevati čudne metode, ki jih uporabljajo proti nam komunisti, bi bili stolpci našega »Populaire« premajhni. Stalna dvolična igra, ki sestoji v tem, da na eni strani podajajo za javnost izjave o akcijski enotnosti, o organizacijski enotnosti, o enotnosti vselej in povsod, istočasno pa potvarjajo dejstva in napadajo akcijo in moče naše stranke — ta dvolična igra je postala tako očitna, da si je o njej na jasnem vsak naš pristav. Posebej še pribijamo strupeno sovražno gonjo komunističnega glasila »Humanité« proti Leonu Blumu.

Italijansko mnenje o vojni. »Giornale d'Italia« piše: »Italijanska koncepcija vojne je, dovesti do čim hitreje odločitve. To odgovarja našim razmeram, kajti Italija ima mnogo ljudi in duha, manjka ji pa zlata, železa in bencina. Nasproti temu razpolagajo demokratične plutokracije z zadostnimi zalogami zlata, železa in bencina, nimajo pa toliko ljudi. Zato računajo z dolgotrajnostjo vojne.« Pariški »Intransigeant« pravi na to med drugim: »Kljub vsem skrivnim vojnim sredstvom bo bodoča vojna dolgo trajala in nasprotniki je ne bodo mogli dobiti.«

V ogledalu

Moder nauk »Samouprave«. »Samouprava« je glasilo stranke JRZ. V svojem uvodniku napada opravičeno nekdanje režime. Pove pa tudi gospodom ta-le nauk: »Politika, ki je brez etične podlage in prave vsebine, ni nobena politika. Med narodom, ki je tako ponosen na svojo politično preteklost, kakor je naš, se ne more voditi politika zavezanih oči. Naš narod hoče biti obveščen o vsem ter želi vplivati na tok političnih dogodkov.« »Samouprava« zagovarja torej svobodo in demokracijo, v kateri naj ves narod sodeluje, ker narod tudi to želi in zahteva.

Petindvajset let po smrti Avgusta Bebla

Kdo je Avgust Bebel?

Avgust Bebel je bil voditelj nemškega socialnodemokratičnega delavskega gibanja. Rojen je bil 22. februarja 1840, umrl pa 13. avgusta 1913.

Od njegove smrti je minilo te dni petindvajset let.

Avgust Bebel je bil sin podčastnika, izučil se je strugarstva in postal v Lipskem tudi mojster. Leta 1861. je vstopil v delavsko društvo, 1864. pa je bil že član uprave. — Leta 1869. je bil med ustanovitelji socialistične stranke. Leta 1871. je bil obsojen zaradi veleizdaje v Liebknechtom v zapor, kjer je sedel dve leti. Leta 1881. je bil izgnan iz Lipskega. Poslanec je bil od 1867. pa do smrti. Udeleževal se je vseh strankinih zborov od prvega v Norimberku 1868. do onega 1912. Zadnjič je nastopil pred svetovno vojno. v Barileji in Bernu v Švici. V Bernu je bil 1912. mirovni kongres proletarijata novembra meseca, kjer je s prepričevalnimi besedami bodril francoske in nemške zastopnike k delu za mir.

Smrt ga je zalotila v noči na 13. avgusta 1913 v Passuggu v Švici, kjer se je zdravil 73-letni junak borbe.

Avgust Bebel je bil delavec, izredno nadarjen politik in govornik, ki je zbujal v parlamentu posebno pozornost.

Bebel se je boril za proletarijat z nesebičnostjo in idealizmom vse življenje.

Njegovo ime je poznal v Nemčiji vsak otrok med nemškim narodom in v inozemstvu je užival velik ugled po svojem znanju in po svoji delavnosti.

Bebel je predsedal več let v ječi. V ječi je tudi spisal znamenito knjigo »Žena in socializem«. Ženskemu vprašanju, ki ga danes vse preveč zanemarjamo, je Bebel posvečal posebno pažnjo, češ, da je žena še večja sužnja kakor proletarec ter, da je tudi to treba dvigniti kulturno in socialno. Mogočna ženska socialistična gibanja so bila sad njegovega dela. Tudi sedaj, ni proletarijat ima tu svojo nalogo, da nas prepere ali duhovna revolucija, ki logično pride, ne najde nepravilne.

Bebel je o svoji ženi vedno govoril spoštljivo. »Nikdar se nisem kesal, da sem se poročil. Boli ljubeznjive in požrtvovalne žene ne bi bil mogel dobiti. To, kar sem storil, je bilo le mogoče, ker sem imel tako dobro ženo, vedno pripravljeno, da mi pomaga. Mnogo težkih dni je preživela, preden je zasijalo zanj solnce mirnejših dni.« Žena mu je umrla skoraj tri leta prej.

S temi besedami se spominjamo velikega borca za svobodo proletca in proletarke. V borbi pa mu skušajmo biti enaki.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«
MARIBOR

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemljiva, enkratna po starosti in mesečni članarina Din 15.— Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik naš!

„Ogenj“, Maribor, Koroščeva ulica 8

Doma in po svetu

Ljubljanska univerza dobi novo poslopje za strojni oddelek. Gradbeni minister Stošević je odobril načrte univ. prof. Lobeta za gradbo univerzitetnega poslopja za strojni oddelek. — Dela se razpišejo po skrajšanem postopku.

Stavka zavarovalnih nameščencev pri družbah »Jadranska« in »Internationale« v Zagrebu je končana. Po 37 dneh stavke so dne 12. t. m. nameščenci zopet nastopili službo. — Sklenjena kolektivna pogodba ureja službene odnose, plače se pa dele v tri stopnje. Početna plača znaša din 1200, din 1800 in din 2400. Za ženske veljata samo prvi dve kategoriji. Vsi nameščenci dobe tudi trinajsto plačo. Delovni čas znaša sedem in pol ure deljeno. Kolektivna pogodba je sklenjena za nedoločen čas.

Prepoved ustanovitve nove stranke. Poslanec Milan Petković je hotel ustanoviti stranko »Kmetiško in nacionalno gibanje«. Ministrski svet je pa prošnjo gospoda poslanca za ustanovitev stranke zavrnil.

Haiden ni socialdemokrat. V Höhalnu na Čehoslovaškem je bil umorjen v gostilniškem prepiru nacist Paigle. Krkonoški Nemci izrabljajo ta umor v politične namene, češ, da je morilec socialni demokrat. Preiskava je ugotovila, da morilec ni socialni demokrat. Žalostno je le, da se gostilniški pretepi zlorabljajo v politične namene.

Frankov nagrobni govor prepovedan. Govor, ki ga je imel Henleinov poslanec Frank na grobu umorjenega sudetskega Nemca na Čehoslovaškem, je nemška rajhovska cenzura večji del zaplenila.

Samomor 8 ljudi na Dunaju. Na Dunaju so se umorili 68-letni železničar Julij Haase in vsi člani njegove družine: žena, sin, tri hčerke, snaha in služkinja, ki je bila pri njih že 10 let.

Razkol v nemškem katoliškem taboru. Do čim večina škofov iz stare Nemčije še vedno zavzema opozicijsko stališče napram nacionalsocializmu, so se avstrijski škofi pod vodstvom Innitzerja odločili za Hitlerja in sklenili, da skličejo posebno konferenco v Salzburgu.

Kakšne časopise plenijo v Švici? V Zürichu so zaplenili nacionalistično glasilo »Front«, ki je napadlo predsednika španske vlade Negrina, ki je te dni prišel v Švico. »Slovenec« bi potemtakem v lepi Švici slaba predla.

Odločen ukrep francoske vlade. Italijanske oblasti so že dolgo delale ovire svojim državljanom pri potovanju v Francijo. Zdaj je francoska vlada izdala podobne ukrepe. Izdajo kolektivnih potnih listov za Italijo je sploh ustavila, posamezni francoski državljanji pa morejo potovati v Italijo le v najnujnejših slučajih, če jih priznajo francoske oblasti. S tem je med Francijo in Italijo ustavljen ves turistični promet.

Kongres francoske socialistične mladine v Puteauxu je pokazal, da šteje zveza 75.000 dobro organiziranih omladincev, ki delajo tesno s stranko.

Pred prelomom med francoskimi socialisti in komunisti. »Populaire« je v številki od 12. avgusta objavil pod velikim naslovom izjavo tajništva francoske socialistične stranke, ki obračunava z vso delavnostjo francoskih komu-

laže, ko trdi, da ga je Kuzma preslepil, laže, malo-pridnež! Vse sem vedel, le sramoval sem se, da bi ti o tem govoril, dragi soimenec, res, sram me je bilo, raumeš, umazana zadeva.

Močno je stresel z glavo, mi znova krepko stisnil roko in rekel:

— Ljubim ljudi, ki jih ne premagajo vse te krave, konji, vozovi in komati, — v pravem svobodnem človeku je vse to v njegovi notranjosti in kadar si on izbere kako zunanjo reč, je to vedno najbolje izmed najboljšega; s tem hočem označiti tebe, moj dragi soimenec in tebe, Varvara Kirilovna, — res, iz vsega srca! Več pa ne maram govoriti, — naj ga vrag vzame! Na svidenje, tovariša...

Obraz se mu je ozaril, pogled mu je postal svetel in mehak, kakor ga iz njegovih oči še nisem videl in veselo nasmejan je odšel, midva pa sva ostala osrečena po njegovi ljubezni in sva dolgo in tiho govorila o njem, z ljubečo otožnostjo mislila na tega človeka in v duhu ugibala njegovo usodo.

— Kako je poln upanja, kako je čvrste volje! — je večkrat zamišljeno rekla Varja in dobro mi je delo, slišati njegovo pohvalo iz njenih ust.

Te dvomljive, žalostne in smešne zadeve smo hitro pozabljali med pospešnim delom, ki ga je bilo vedno več in se je z vsakim dnem vedno bolj širilo. In vedno svetleje so plameneli okrog nas gozdovi v pestrih barvah doše jeseni.

Že po dva ali tri dni zaporedoma so nad okolico negibno viseli temni oblaki, kakor da so zmrznili nad zemljo v ledeni obok in so hladno razmišljali, — da ni morda že čas, da jo odenejo z belo snežno odejo?

Nama z Jegorjem sta bila v tolažbo Aljoša in

Kuzin: med njima se je razvilo neko posebno, prepirljivo prijateljstvo, ki sta se v njem nenehoma drug na drugega obregovala in se drug iz drugega norčevala. Vedno bolj pogostj smo opazali, da se shajata, skupaj potujeta v mesto in med štirimi očmi najbrž drugače občujeta med seboj, a pred drugimi ljudmi se drug iz drugega norčujeta in drug drugega smešita, kakor da bi ju bilo sram njune medsebojne družbe.

Nekoč smo se vračali mi vsi štirje — jaz, moj soimenec, Kuzin in Aljoša z nekakega večjega sestanka kmetov, ki ga je starec priredil v gozdu, že popolnoma ogoljenem, brez listja. Proti večeru se je zjasnilo, a že od jutra je ležala po zemlji slana in listje je pod nogami hrustljalo in se lomilo, kakor da bi bilo iz stekla. Šli smo proti zahodu in skozi črno mrežo vejevja je bilo videti bakreno-rdeče zahajanje utrujenega sonca in v naših dušah je bilo lepo in praznično. — Sestanek s kmeti je bil lep, bili smo vsi enih misli, govorili smo jim vsi štirje po večkrat in videti je bilo, da smo kmete dobro razgibali. Bilo jih je že okrog štirideset in to še niso bili vsi. Tokrat smo prvič zbrali vse naše kmečke znanke in somišljenike, da smo napravili nad njimi nekaj pregled in prvič smo se lahko prepričali, da naše delo ni bilo zaman in da poslej ne bo več propadlo.

— Eh, kam pa tako bežite! — je hropè vzkliknil Kuzin. — Meni, hromemu žerjavu ni mogoče vas dohitevati! Malo bi odpočili!

— Do smrti boš živel tudi brez počitka! — ga je usekal Aljoša.

(Dalje prihodnjič.)

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

44

— No, — je zamolklo zagodrnjal Jegor — čas je, da gremo spat!

Poveznil si je kapo na glavo.

Avdjej Nikin se je počasi dvignil in se začel poslavljati. Ko je z obema svojima rokama stiskal mojo, mi je proseče rekel:

— Pregovori ga, Jegor Petrovič, da mi bo verjel.

— Skušal bom, — sem rekel.

Zdelo se mi je, da so njegove oči od radosti zablestele, ko je videl Varjine solze.

Odšel je počasi, kakor da z velikim trudom dviga od tal svoje težke noge.

Jegor, ki je še ostal v izbi, je nekako olajšano in veselo spregovoril:

— Torej, draga tovariša, tudi jaz moram iti, utrudil sem se danes...

Prijel sem ga za roko in mu molče pogledal v oči: Jegor se je nasmehnil, sklonil glavo in močno stresel mojo roko.

— Trdnega značaja si! — mu je rekla Varja z ljubeznjivim spoštovanjem in začudena in žalostna je zašepetala:

— A on, Avdjej, se je čisto skisal in razmočil. Jej, jej! Tu imaš Avdjeja...

Jegor je vzdihnil, pogledal v stran in nelagodno, tiho zagodrnjal:

— O teh njegovih zadevščinah že davno vem;

Iz naših krajev

Stavka v kamnolomih v Ribnici na Pohorju

Zakaj odklanja podjetje kolektivno pogodbo?

Delavstvo v kamnolomih inž. Lenarčiča in Antona Resa stoji že drugi teden v stavki.

Dne 12. t. m. je sklicala banska uprava mezdno razpravo na srezkem načelstvu v Dravogradu. Tvrdba inž. Lenarčič je smatrala za pravilno brskirati ne samo stavkujoče delavstvo, temveč tudi bansko upravo s tem, da se pozivu oblasti ni odzvala in ni prišla na razpravo. Zato je morala biti zaključena razprava brez uspeha.

Da je stvar še lepša, je objavila ta tvrdba isti dan v mariborskem »Večerniku« izjavo, v kateri trdi, da plačuje svoje delavstvo — ali vsaj večino delavstva — za okrog pol do enega dinarja na uro višje, kakor so urne mezde, ki jih delavci v svojem predlogu za kolektivno pogodbo zahtevajo. Mi vprašujemo po pravici: Zakaj pa je odklanjalo podjetje pri tem položaju tako dosledno sklenitev kolektivne pogodbe, da je moralo priti po trimesečnih pogajanjih in dveh razpravah na srezkem načelstvu končno do stavke, če so tu stvarne razlike v glavni stvari razmeroma majhne? Ali se godi granitni in-

dustriji na Pohorju tako dobro, da si more privoščiti luksuz nepotrebnih borb s svojim delavstvom, ki bi se dale z malo uvidenosti in takta z lahkoto preprečiti. Ugotavljamo, da je bila delavstvu ta borba vsiljena in da delavstvo sporazumne rešitve tega meznega spora ni nikoli odklanjalo, temveč jo je nad 3 mesece iskalo. Če pa mu je bila borba vsiljena, jo bo znalo tudi izvajati.

V Ribnici na Pohorju stavka 280 kamnolomskih delavcev že 24 dni. V petek, dne 12. t. m. so bila od strani Inšpekcije dela sklicana pogajanja v Dravogradu. Inž. Lenarčič, lastnik kamnolomov, se pogajani ponovno ni udeležil. Zato se niso mogla vršiti. Bil pa je dan prej v Dravogradu. A na pogajanjih ni nikdo o tem vedel, ali hotel vedeti.

Med stavkariji vladata najstrožji red in disciplina. Straže so na mestu podnevi in ponoči. Delavstvo se zaveda, da nazaj ni poti, ampak le naprej — do zmage.

Ta borba kamnolomskega delavstva je več, kakor opravičena. Je nujna posledica silno mi-zernih življenjskih razmer tega delavstva, česar ni treba posebej dokazovati. Vpogled v knjige trgovca P. v Josipdolu dokazuje za okroglo din 140.000 nepravilnih računov za živila, ki so jih prejeli delavci. In ta dolg delavstva je rasel od meseca do meseca. Težko je najti delavca, ki ne bi bil dolžan nad 1000 din na živilih.

Jasno je, tega se zavedajo tudi mali trgovci, da bi neuspeh te delavske borbe tudi nje same pahnil v propast.

Milijonar g. inž. Lenarčič je objavil povprečne mezde, ki jih je podjetje plačevalo delavstvu pred mezdinim gibanjem. Objavljene številke so za nekaj odstotkov višje od zahtev delavstva. Potemtakem podjetje niti ne pristane na znižanje. Pač redek socialni čut v današnjih časih! Nenavadne metode za obveščanje javnosti.

Tudi občinski odbor v Ribnici n. Poh. je na svoji seji dne 11. t. m. razpravljal o položaju, ki je nastal v občini vsled stavke. V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta in poslana na kr. bansko upravo, odbor ugotavlja nevzdržno gospodarsko in socialno stanje kamnolomskega delavstva in upravičenost te stavke. Pošilja apel na kr. bansko upravo, da s svojo avtoriteto vpliva za čimprejšnji in za delavstvo uspešen zaključek stavke.

V splošnem pa je stanje med stavkujočimi zelo napeto. Ne radi stavkolomcev, ker teh vobče ni, marveč radi tega, ker se v kamnolomih nahaja ca. 150 vagonov obdelanega kamnja, ki ga podjetja hočejo izvoziti. Doslej jim to ni uspelo, a krajevna nadzorna oblast zahteva prost odvoz. To bi bil običuten udarec za delavstvo v korist podjetij. Prepričani smo, da se stavkujoče delavstvo ne bo dalo izzvati in bo ostalo disciplinirano do uspešnega zaključka te borbe, ki je po svojem obsegu in kompaktnosti prva v zgodovini pohorskega granitlomskega proletarijata.

Avstrijske novice

Praški list »Weg zum Ziel« objavlja obširno poročilo o položaju, ki ga je nacizem povzročil v avstrijskih katoliških krogih. Katoličani na splošno obsojajo postopanje kardinala Innitzerja, ki se je tako brezpogojno podvržal nacizmu. Zlasti je ogorčeno katoliško kmetsko prebivalstvo, ki izjavlja, da hoče ohraniti svojo staro katoliško vero, pa tudi če jo bodo škofje zapustili.

Na Dunaju je sedaj izenačena in organizirana tudi podrobna prodaja sočivja. Pred nekaj dnevi je bilo na znanem dunajskem živilskem trgu Naschmarkt vsem branjecem, 86 po številu, dodeljeno po vsakemu 3 kg svežega graha. — Branjevci, ki so želeli več graha, so se po vojaško postavili v vrsto, so visoko dvignili svoje lahke košare z graham in so v zboru zaklicali nemški pozdrav. Branjevce so zaprli in pravijo, da pridejo v Dachau.

Nemško državno prometno ministrstvo je izdalo uradno opozorilo, da kljub zedinjenju še obstoja za živila carinska meja med rajhom in Avstrijo. Opozorilo je bilo potrebno zaradi tega, ker so rajhovci skušali spraviti iz Avstrije v stari rajh brez carine polne kovčge in nahrbtnike jajc, masla in svežega sočivja v napačni domnevi, da v edinstveni državi ne more biti carinskih mej.

Nemški učenjaki in arhivarji preiskujejo sedaj arhive na Ballhausplatzu, kjer je imela sedež Schuschniggova vlada. Zbirajo diplomatsko korespondenco med Schuschniggom in podpisniki rimskega protokola, iz katere je razvidno, da so tisti, ki so Schuschnigga pustili na cedilu, ga poprej najbolj hujskali in mu dajali potuho.

CELJE

Pevski odsek »Vzajemnosti« vabi vse pevce na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 18. avgusta ob 20. uri v društvenem lokalu v Delavski zbornici. Pevci, pripeljite s seboj prijatelje, ki imajo veselje do petja. Na sestanku se bomo pogovorili, kdaj se začnejo redne pevске vaje. Prijatelji delavske pesmi vabljeni.

ZABUKOVCA

Zborovanje delavcev in okoličanov. V ponedeljek, dne 15. avgusta se je vršilo dobro obiskano zborovanje rudarskega delavstva in okoličanov, na katerem se je razpravljalo o akciji nekaterih celjskih krogov, ki vidijo v pranju premoaga vzrok za onesnaženje Savinje. — Na zborovanju, ki ga je vodil župan občine Griže in lokalni načelnik II. skupine s. **Košak**, so govorili tudi načelnik II. skupine s. **Pliberšek** Franc iz Trbovelj, zastopnik državnega rudnika iz Zabukovca in banski svetnik za celjski okraj. Zborovalci so soglasno sprejeli tudi resolucijo, ki v pravi luči prikazuje pretirano gonjo proti državnemu rudniku, kakor tudi posledice in socialno bedo, ki bi nastala, ako bi se v celoti ugodilo zahtevam nekaterih kopalcev. Resolucija prikazuje tudi prave krivce onesnaženja Savinje. — Pri »Novi dobri«, celjskem lokalnem listu, ki stoji na čelu gonje proti rudniku v Zabukovci, bi pa bilo dobro pregledati rodovnik in bi se najbrže našlo, da je žlahta precej kriva onesnaženja Savinje, zato pa tembolj glasno kriči: primate tat! —

Vrtni ples priredi delavski glasbeni odsek »Zarje« v Zabukovci dne 21. avgusta t. l. s pričetkom ob pol 4. uri popoldne na vrtu s. Zupanca v Migojnicah. Prijatelji plesa in vesele zabave vlnodno vabljeni. — Odbor.

RUŠE

Prihodnjo nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršila pri nas

delavsko-prosvetna prireditev

na kateri bodo sodelovali člani dramatičnih odsekov »Vzajemnosti« iz Pobrežja in Studencev, pevski zbor »Vzajemnosti« iz Tezna in mandolinistični odsek »Vzajemnosti« iz Maribora. — Spored bo zelo pester in bogat. Pozdravni govor bo obdržal s. **Petejan**.

Prireditve bo na vrtu gostilne Magdič. Pričetek ob 15. uri.

Delavce in delavke iz Ruš, Maribora in okolice vabimo, da se te lepe kulturne prireditve številno udeležijo.

Mariborčani se lahko odpeljejo z vlakom ob 13.40 in 14.40. uri.

JESENICE

Letovanje rudarskih otrok pri Sv. Križu. — Glavna bratavska skladnica je zgradila na posestvu, ki ga je lani kupila na Planini nad Jesenicami, poleg drugega tudi leseno stavbo, ki jo je stala din 200.000 in v kateri je prostor za poletne okrepitele počitnice za rudarske otroke. V zgradbi je prostora za 56 otrok in so otroci ločeni po spolu. Urejen imajo vodovod, plavalni bazen, prhe in vse ostalo. Prvi oddelek otrok je prišel že pretekli teden k sv. Križu, prihodnji pride sredi avgusta. Letovanje traja letos po tri tedne in so otroci dobro in tečno hranjeni. Otroci pridejo v letovišče na priporočilo zdravnikov Glavne bratavske skladnice, ki nosi vse stroške v celoti. S tem domom je Gl. B. S. spet pokazala, da teži za izpopolnitvijo delavskega-rudarskega zdravstvenih in socialnih ustanov.

TRBOVLJE

Rudarsko zborovanje
Za v nedeljo, dne 21. avgusta je sklicano veliko rudarsko zborovanje v »Delavskem domu« v Trbovljah s pričetkom ob 9. uri popoldne, na katerem se bo poročalo o splošnem položaju rudarskega delavstva, o važnih določilih kolektivne pogodbe in o delovnih prilikah delavstva. Rudarji, udeležite se tega važnega zborovanja.

HRASTNIK

Celjski »Novi Dobi« ne da miru sedanja občinska uprava. Kar naredi ni prav. Resnica je, da ni niti eno mesto na novo zasedeno. Zakaj pa ne poveste tudi to, da je sedanji, od vas toliko osovraženi občinski odbor sprejel na glavno službeno mesto ravno vašega simpatizera? Dokaz, da se sedaj ne dela partizansko, kakor se je delalo poprej. Ako vam je ljuba debata o vašem prejšnjem gospodarstvu v občini, kjer so sedeli za narodni blagor gorečniki, potem je prav. Ne mislite, da smo že vse pozabili. Bilo je za časa vašega občinskega gospodarstva, ko so ubojski ušivi in v nesnagi na po hlevih. V občinskem uradu se jih je pa nevarno nahučilo, ko so prišli prositi pomoči. Vaše socialno skrbstvo je bilo naravno skandal. Zelo pohvalno se je baje izrazil o prejšnjem občinskem gospodarstvu pod županom g. J. Drakslerjem sodelavci beograjske »Politike«. Ali ste mu pa tudi pokazali občinski proračun bivše občine Dol, posebno postavke za socialno skrbstvo? Takrat je odpadlo na enega prebivalca za socialno skrbstvo pri 185 odst. dokladah reci in piši din 4 (štiri), sedaj pa pod od vas toliko osovraženo občinsko upravo recimo din 30 pri 130 odst. dokladah. Zdravstvene in druge obče koristne naprave niti ne upoštevamo. Kočno povemo še to, da posojili delati šole je lahko; težje je plačevati dolgov. Pa se še oglasite gospodje, ker ste tako vneti za obči blagor.

Iz počitniške kolonije se je v soboto, dne 13. t. m. vrnilo 10 otrok hrastniških rudarjev z dvajsetdnevnih počitnic. Otroci so preživeli počitnice v otroški koloniji na Planini nad Jesenicami, na posestvu, ki je last Glavne bratavske skladnice. Vsi otroci se o svojem bivanju izražajo zelo pohvalno. Vsem se pozna že na prvi pogled, da je pustilo bivanje na zdravem gorstem zraku, ob dobri in zadostni hram, zelo dobre posledice, saj so vsi pridobili več ali manj na teži. Pozdravljamo prizadevanje merodajnih faktorjev v tej smeri, želimo le, da se to prihodnje leto ponovi in da bi prišlo v počitve več otrok ter za daljšo dobo. Upamo, da bo odbor krajevne bratavske skladnice to tudi uspelo. (Nočemo pa s tem poročilom reči, da je počitniški dom na Planini idealno urejen.) Stariši.

Ob Ebru

Španija, 26. 7. 1938.

Naši dvakrat preko reke.

Vsak večer se je vršila propaganda z ene in druge strani. Ker pa je govornik na drugi strani pričel psovati, se je par fantov odločilo, da mu zamašijo usta, ko se napravi noč in res se ni več oglasil na zvočniku.

Neko drugo noč jo zopet udarilo v goste na drugo stran. Čez kake pol ure se začuje detonacija bombe; mi smo bili v skrbeh zanje. Vendar je bil naš strah odveč, čez nekoliko časa pristane čoln neslišno, ne da bi ga bili mi opazili. Ali na naše začudenje jih izstopi več nego jih je odšlo. Ob padesvetloba na

MARIBOR

VII. prireditve »Mariborskega tedna« je bila minul ponedeljek zaključena. Obisk je bil razmeroma dober, nedvomno pa bi bil mnogo večji, če ne bi bilo nagajalo vreme in če bi se bila vršila glavna prireditve, ki je bila zasnovana za minulo nedeljo. Največ pozornosti je vzbujala jubilejna kulturna razstava, posrečene pa so bile tudi druge razstave, ki so nudile obiskovalcem mnogo zanimivega. Tudi zabavišče je bilo dobro obiskano, zlasti po večerih, ko se je poleg običajnih zabav vršil še lov na belo-nogavičarje. V nedeljo zvečer je bila tudi povorka.

Demokracija je enaka levičarstvu. Sodobni »Slovenec« se je grdo obregnil ob potek koncerta češkoslovaških konservatoristov iz Prage, češ, da so »levičarji« s svojimi medkljici zlorabili koncert v svoje politične namene. Baje je občinstvo tiste medkljice obsojalo in tudi pevcem so baje bili kar mučni, a po prvem odmoru, da so medkljice prenehali. »Slovenec« je zopet enkrat resnico postavil na glavo. Predvsem ni res, da bi delali medkljice levičarji, ampak je resnica ta, da je vzklikalo z enimi in istimi vzkliki vso občinstvo brez razlike, izvemši morda par zakrknjenih »Slovenčevih« pristašev, katerih pa je bilo tako malo, da jih v tem splošnem navdušenju, vzklikanju, ploskanju in mahanju češkim gostom sploh opaziti ni bilo. Resnici na ljubo je treba priznati, da so bili morda najbolj glasni mladi Sokoli, ki so v zboru klicali gostom z znanimi sokolskimi rečenicami, ki so si jih gotovo prisvojili na zadnjem sokolskem zletu v Pragi. Vso občinstvo pa je od začetka do konca ponovno klicalo češkoslovaški demokraciji in dr. Benešu in očitno smatra zapadnjaški »Slovenec« te vzklike za izraz levičarstva. Prav nelojalno je, da izpade »Slovenčev« dopisnik proti tako krasni manifestaciji še predno so gosti zapustili obmejni Maribor. — To je bilo gostom res skrajno mučno, ko so jim na kolodvoru sporočili ta »Slovenčev« pozdrav v slovo.

Kopalne obleke, najnovejše pri Jakob Lah, Maribor

Češkoslovaški konservatoristi so v soboto z jutranjim brzovlakom zapustili Maribor in Jugoslavijo, v kateri so bivali na svoji koncertni turnaji cel mesec. Nad bivanjem in gostoljubnim sprejemom v Mariboru so bili vsi navdušeni. Baje je bilo povsod lepo, a najlepše v Mariboru. Tekom petka so si mladi umetniki in umetnice ogledale temeljiteje mariborski teden in popoldne tudi Vinarsko šolo, kjer so jih pogostili z domačo kapljico. Vsak izmed udele-

skupino, opazimo štiri vjetnike. Lov se je obnesel, dobro.

Večerni koncert internacionalnega orkestra.

Ker se je zdela godba šrapnelov in mitraljezov preveč monotona, so poskrbeli tovariši muzikanti, ki so zbrali celo gomilo godal in pihalnikov, da se je sestavil orkester, kateri sleherni večer nastopa z izvajanjem najboljših komadov skladateljev. Tudi našim nasprotnikom se dopade godba. Čim začne, takoj utihne streljanje. So pač narodi, ki z večjim zadovoljstvom poslušajo glazbo, kakor pa brnenje aeroplanov in treskanje njihovih bomb.

Fr. Malenšek.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

LJUTOMER

Spor okrog milijonske zapuščine g. Seršena.

Dne 16. julija je umrl tukajšnji veleposestnik in trgovec Seršen Franc, ki je zapustil večmilijonsko premoženje. Minuli ponedeljek so sodišču predložili testament g. Seršena, ki je vzbudil v Ljutomeru in daljnji okolici pravo senzacijo. G. Seršen je namreč zapustil glasom tega svojega testamanta iz leta 1931 200.000 din domačemu Sokolu, din 25.000 Ciril-Metodovi družbi, din 25.000 Vodnikov družbi, din 25.000 ljutomerskim revežem, din 200.000 svojem nezakonskemu otroku, din 50.000 trgovcu Milanu Sesslerju in vse terjatve v trgovini svojim trem priteljem Sokolom, dvema učiteljema in nekemu davčnemu uradniku. Ostalo premoženje dobila dva brata, oziroma njuni otroci. Začudenje pa je vzbudilo dejstvo, da je bil testament tako star, medtem ko je pokojni Seršen obljubljal svoji ljubzenski prijatelji vinograde in hišo, katero ji je nedavno zgradil in ji zagotavljal, da je tudi za njo tozadevno vse poskrbljeno v testamentu, a se takega testamanta nikjer ni našlo. Reva je sedaj na cesti brez vsakih sredstev in bo baje nastopila proti milionski zapuščini pokojnega sodno pot, da si izvojuje obljube, katere ji je pokojni delal zadnja leta. Po din 50.000 je zapustil pokojni Seršen tudi dvema sestrama, od katerih se je ena še lansko leto z njim pravdala in se zato ljudje tembolj čudijo, da je zapustil Seršen takšno svojo poslednjo voljo.

Pismo v Ameriko

Maribor, 13. avgusta.

Tone! Bil sem osebno v redakciji »Delavske Politike«. Prav prisrčno so me sprejeli. Dela imajo čez glavo. Postregli so mi z dobrimi in slabimi poročili. Pišem mi, da sta Frank Zajc in Žagar v Jugoslaviji. Podvel sem vse, da bi se kje sešli, pa žal se nikoli ne srečamo: ali pridem v kak kraj pred njima ali pa za njima. Jugoslavija se mi dopade, zato se še ne bom kmalu vrnil. Poslušaj dobro! Najlepše pozdrave družini, uslužbencem in Tebi Tvoji

Špolar.

Hlinka na smrtni postelji?

Slovaški klerikalni voditelj pater Hlinka, ki je sporedno s krkonoškimi Nemci stavil manjšinske zahteve in je nedavno obolel, je baje na smrtni postelji. Bolezen mu je nevarna zaradi visoke starosti.

Ali smo bili pravi Sokol — Ljotičev?

To vprašanje smo zadnjič stavili Sokolom. Tyršev sokolstvo je narodno, svobodoljubno in demokratično. Brez svobodoljubja in demokratičnosti ni pravega sokolstva? Ljotičev zbor pa je firsersko gibanje, ustanovljeno po znanem tujem vzorcu, ki zasramuje demokratična načela in ustanavlja »stanovsko« državo. Kako torej pravi Sokol biti Ljotičev? To nam v zadnji številki razlaga Ljotičev »Zbor« na način, ki se ga je naučil pri znanem tujem vzorcu. Svoje firserske in protidemokratskega stališča ne taji, pač pa pravi, da je ljotičevstvo enako kakor sokolstvo narodno in slovansko gibanje ter vzklika: Kdor Zboras — ta Sokol! Če je ljotičevstvo res tako silno narodno in slovansko gibanje, zakaj se potem Ljotič štuli med prave nemške Švabe v Vojvodini, zakaj daje tiskati nemške časopise in zakaj piše nemške članke? Če velja geslo: Kdor Zboras — ta Sokol, ali so tudi nemškošvabski ljotičevci — Sokoli? Ali ni nepošteno, nemške ljotičevce siliti v slovansko sokolstvo?

Knjige »Cankarjeve družbe« Vam dajejo razvedrila in znanja, vzpodbude in poguma.

Trgovskim in pisarniškim nameščencem v Nova sprememba uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin v Sloveniji. razmišljanje

(Konec.)

Toliko v glavnem, kar se tiče kritičnih pripomb k uredbi. Važno pa je za nas trgovske nameščence, da se zavedamo sledečega: Nobenega boja za izboljšanje našega položaja ne bomo mogli nadaljevati, dokler ne bomo spoznali naše zapostavljenosti in krivic, ki se nam gode. Nikamor ne bomo prišli brez organizacij! In kar se bo pokazalo takoj te dni, ko stopi uredba v veljavo, ne bomo mogli brez zavednega, enotnega postopanja in organizacij, niti poslodajalcev prisiliti, da respektirajo te nove spremembe uredbe! Zato je nujno potrebno, da se oklenemo svojih organizacij: Pomočniških zborov, ZPNJ in drugih svobodnih strokovnih skupin in preko njih energično zahtevamo takojšnje praktično uveljavljanje vsaj onih malih ugodnosti, ki nam jih spremembe nudijo. Funkcionarji teh organizacij, zlasti krajevnih Pomočniških zborov, so pa dolžni energično, brez vsakega oportunitizma postopati v tem smislu. Zato se hočem pomuditi še nekoliko pri tem, kar je trenutno za nas najvažnejše.

Najvažnejša pridobitev z novimi spremembami je 2-urni opoldanski počitek za vse (tudi nekatere večje) kraje. Maksimalno dovoljena doba za zapiranje zvečer ob 19. uri je pa važna pridobitev posebno manjših podeželskih krajev. Mnogi večji kraji, kakor n. pr. Ptui, v neki meri Celje itd., so s to nepotrebno večerno uro oškodovani. Vendar škoda, ki nastane za počitek in prosti čas trgovskega nameščentva s to večerno uro, ni tako velika, kakor bi bila velika izguba, če bi se poslodajalcev ne prisililo upoštevati nekršenega 2-urnega opoldanskega odmor. Kajti po lokalnih prilikah in tradicijah se trgovci sami ne bodo trudili izrabiti te večerne ure, kar jim je že radi zimske potrošnje kurjave in razsvetljave nepraktično. Trudili se pa bodo izigrati ugodnosti opoldanskega 2-urnega počitka s pretvezo, da se rajši zapira zvečer po »staremu«, t. j. praktično enkrat med 6. in 7. uro, pa naj ostane tudi opoldne pri »staremu«, t. j. pri 1-urnem odmoru.

Skratka, naše stališče mora biti edino pravilno: Zakon in uredba, ki nam jamčijo vsaj neke majhne ugodnosti, se morajo brez pardona izvajati tudi s strani poslodajalcev. Proti pomankljivostim se bomo pa borili tudi v naprej, dokler ne dosežemo res znošnega položaja. — Dolžnost upravne, politične oblasti pa je, da gleda in skrbi za striktno izvajanje zakonodajalčevih uredb in kjer bo to treba, se bomo tudi obrnili na politično oblast za tako posredovanje in zaščito.

Tako stališče moramo zayzeti tudi zato, ker uredba ne pomeni nobenega poslabšanja gospodarskih razmer trgovcev-poslodajalcev in okrnitve njihovih interesov. K. K.

Delavski pravni svetovalec

Pravica do preživnine

Vprašanje: Sem že dalje časa poročena in me mož popolnoma zanemarija. Ne da mi nobenega denarja niti zame niti za otroke, ampak ves svoj zaslužek zapravi s pijančevanjem in ženskami. Obenem me neprestano žali, pretepa in goni od hiše. Kaj naj storim? Ali bi lahko dosegla, da bi se možev zaslužek izplačeval meni v roke?

Odgovor: Brez močeve privolitve ne morete dvigniti njegove plače. Pač pa se zaradi moževega grdega ravnanja lahko ločite od njega, ter ga tožite na preživnino. Prav tako imajo otroci pravico zahtevati posebej preživnino. — Na dajanje preživnine smete tožiti, tudi če se sočno ne ločite. Ko bo alimentacija za Vas in za otroke določena, boste lahko možovo plačo zarabili pri njegovem delodajalcu.

Silobran (Vojnik)

Vprašanje: Ko sem se vrnil z nočnega dela in legel k počitku, je prišel pred hišo neznanec in začel klicati ter delati velik hrust. Vstal sem in šel povprašat, kaj hoče. Tedaj me je začel neznanec zmerjati; ko pa sem ga pozval, naj se odstrani, je izvlekel nož in me hotel napasti. Brž sem zgrabil za sekuro in ga udaril s topim koncem po glavi, pri čemer sem ga lahko poškodoval. Nato se je neznanec odstranil. Sedaj me je ogradil in mi grozil, da bom kaznovan ter da bom moral plačati odškodnino.

Odgovor: Če Vas je neznanec v resnici hotel z nožem napasti, ste bili upravičeni do obrambe in Vas ne zadene nobena krivda. Pa tudi, če ne bi bil podan silobran, Vas sme sodnik oprostiti vsake kazni, ker ste bili brez krivde izzvani s poškodovančevim sirovim in nevljudnim ravnanjem. Oškodovancu tudi ne pripada odškodnina, ako je z napadom poškodbo sam zakrivil. Proti neugodni sodbi vsekakor vložite priziv, ki ga morate prijaviti v 3 dneh.

Ustanovljeno 1. 1871.

HRANILNO IN POSOJILNO DRUŠTVO DELAVCEV V MARIBORU

reg. zadruga z omejeno zavezo

Frankopanova ulica št. 37 (v lastni hiši) — Telefon 26-35

Račun pri Poštni hranilnici št. 13.143

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4% odn. 5% proti odpovedi.

Daje posojila po ugodnih pogojih na menico in vknjižbo. — Zadrugi delež znaša Din 200.—

Uradne ure vsaki dan od 17. do 19. ure

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.

Kotiček sadružic

Pravilna izbira poklica.

Danes je malo ljudi, ki bi opravljali svoj poklic z resnično ljubeznijo. Večini je delo prokletstvo in breme; vsak je vesel, če se svojega dela vsaj za tisti dan reši. Morda nosi glavno krivdo na tem dejstvu, da je le malo ljudi, ki so zasidrani v pravilnem poklicu, da je nesteto takih, ki po svojih zmožnostih nikakor niso dorasli delu, ki ga morajo opravljati. Ker pri nas še ni poklicnih svetovalnic (Zagreb jo ima), je dolžnost staršev in sploh vsakega odraslega, da pomaga mlademu človeku z nasvetom do pravilne izbire poklica, kajti tudi brezposelnosti bo vsak lažje ušel, če bo pri delu na mestu. Če je človeku poklic prikladen, je zadovoljen in ga res z ljubeznijo opravlja. Delo mu ni zgolj zaposlitev, temveč resni poklic, ki mu bo zaposleval v pravilni meri njegove sile. Če pa vrši vsak posameznik tak poklic, za katerega je po svojih sposobnostih in nagnjenjih res »poklican«, bo to samo družbi v dobro, ker se bo delovni uspeh teh poklicev dvignil, vzporedno z njim pa se bo dvignilo tudi narodno blagostanje.

Ponavljeno odloča pri izbiri poklica želja dotičnega mladostnika ali volja njegovih staršev, pa še razne slučajnosti, le redko pa zmožnosti. Telesne zmožnosti starši se večinoma upoštevajo. Deklico z ozkim prsnim košem raje ne silijo za šiviljo, ker pravilno sklepajo, da bi se je hitreje lotila jetika; telesno šibkega dečka očekovač prav gotovo ne bo silil, naj nasledi njegov poklic. Vse premalo pa vpoštevajo starši duševne zmožnosti otrok, dasi je ta plat še važnejša. Če kdo po svojih duševnih zmožnostih ni dorasel zahtevam izvestnega poklica, n. pr. učiteljskega, lahko s tem povzroči drugim neizmerno škodo, pa tudi samemu sebi bo le v nadlogo. Prav tako pa je tudi škoda za celotno človeštvo, če mora kdo vršiti poklic, ki ga po svojih duševnih zmožnostih daleč presega in bi lahko njegove sposobnosti na drugem mestu silno koristile. Kdor nima prisotnosti duha in zmožnosti, bliskovito prevdariti položaj in se odločiti, bo slab šofer. Manj nadarjen, duševno bolj top človek bo dobro izvrševal enolična mehanična dela, ki so tudi potrebna, a občuti duševno bolj razgiban človek proti njim vedno odpor. Otrok, ki je prevdaren, premišljen in temeljit, si ne sme izbrati poklica, ki rabi brzino, kajti v njem bo veljal vedno za počasneža. Nasprotno bo pa nagel človek v poklicih, ki zahtevajo vestno in premišljeno delo, kar hitro velja za lahkomišelnega in površnega.

Seveda se pa morajo starši pri vsem skrbnem prevdaranju o pravilni izbiri poklica vedno zavedati, da ne smejo posegati v pravico svobodnega odločanja. Čvrsta volja in ljubezen do nekega poklica lahko izravna marsikatero nedostatek, tako da bo mladi človek v poklicu, ki ga res veseli, morda bolj na mestu kakor v drugem, za katerega bi bil po svojih duševnih in telesnih zmožnostih bolj usposobljen. Saj če bi stal vsakdo v življenju točno na istem mestu, kamor res najbolj sodi, bi bila to sicer na videz točno idoča ura, a vsak kolešček bi pa morda le ne bil srečen. Ljubezen do otroka in razumevanje zanj bo staršem tudi pri izbiri poklica najbolj pokazalo pravo pot.

Nekaj o prhljaju.

Zadnja leta se zelo širijo razne bolezni lasišča, ki jih po navadi označujemo po njih vidnem učinku kot prhljaj. Največkrat povzročajo prhljaj prazilivice ali tudi glivice, torej je prhljaj nalezljiva bolezen in se ga prenaša od osebe do osebe. Prhljaj ni samo nevaren, saj uničuje lasišče in povzroča izpadanje las, ampak je tudi nelep, kajti človek, ki ima glavo polno prhljaja, ne zgleda nikoli negovan. Ugodna oziroma vsaj snažna zunanost je pa v pridobitnem boju silno velikega pomena. — Prhljaj preganjajo na najrazličnejše načine. — Včasih pomaga umivanje glave s katranom, žveplenim ali kalijevim milom. Ker odvzamejo vsa ta mila lasem mnogo masčobe, je treba izgubljeno masčobo nadomestiti z otiranjem kakršnegakoli olja. Za rast las je najboljše olivno olje. Proti prhljaju uporabljajo tudi cinkovo mazilo. — Najbolje pa se obnese proti prhljaju mazanje s petrolejem in ricinovim oljem, kar je tudi še najcenejše sredstvo. Petrolej in ricinovo olje, vsakega približno polovico, zmešamo v steklenici in si s to zmesjo tako dolgo mažemo lasišče, da prhljaj izgine. Kdor more, naj pusti to mešanico dalje časa na glavi, vsaj par dni, potem šele si naj lase umije. — Duh po petroleju na soncu in zraku itak hitro izgine. Če pa mora kdo v službo in mu ne smejo lasje smrdeti po petroleju, naj ima glavo vsaj par ur namazano, potem šele si naj lase umije. Prhljaj je navadno trdovratna reč, navadno je treba zmiraj znova mazati in si spet umivati lase, preden ga preženemo. Kdor ima mastne lase, naj vzame več petroleja kakor ricinovega olja, kdor ima pa suhe lase, pa mora zmešati več ricinovega olja kakor petroleja.

Juha.

Juhi, s katero se po navadi obed prične, posvečajo gospodinje navadno vse premalo pozornosti. Goveja juha, prežganka in krompirjeva, te tri juhe poznajo po naših domovih. Dobro pa je, če se ozre gospodinja še tudi po drugih juhah, kajti dobra juha je uvod v dobro kosilo. **Mineštra:** Vzemimo primerno število mlečnih koruznih strokov (na 1 osebo eno koruzo) in odreži z nožem mlečno koruzo od lesenega stroža. To daj kuhat. Ko je že dovolj časa vrelo, dodaj še nekaj fižolov, krompirja, zelja, peteržila in še druge zelenjave, lahko tudi nekaj drobno nasekljanega mesa. Povečaj z moko ali zelo svetlim prežganjem. **Korenjeva juha:** Umite, osušene korenčke narežete na rezance ali koleščke in jih z zelenim peteržiljem vred dušite na masti. Nato posušite z malo moke, opraviš in doliješ vode. Juho kuaš še nekaj časa, ter dodaj nato ščepec soli, žlico sladkorja in malo kisa. K tej juhi dobro sodi kruh. **Čespljeva juha:** 1 l. čespeji (brez koščic) skuhaj v 2 l vrele vode. Dodaj nekoliko cimeta, limone lupine, nekaj klinčkov, žlico sladkorja, kozarec vina, če ga imaš, in za noževno konico soli. Na žlici masti zarumenimo malo sladkorja in 2 žlici moke in dodamo juhi. K tej juhi se dobro podajo opečene zemlje ali kruh.

Iz sadišča

Hlapec bi naj plačeval za gospodarjevega otroka. V tožbah radi alimentacij za nezakonske otroke se večkrat dogaja, da nezakonske matere označijo za očeta kakega premožnejšega ljubimca, čeprav ni oče, posebno, če jih je bilo več »poleg«. Redko se dogaja, da bi v takem slučaju mati tirjala alimentacijo od revnejšega in vendar se je tudi tak slučaj izkazal te dni pred mariborskim sodiščem. Nezakonska mati je tožila hlapca, da mora priznati očetovstvo in plačevati preživnino za otroka, katerega je porodila, ko sta skupaj služila pri nekem gospodarju. Hlapec pa je pri sodišču odločno tajil, da on ni oče tega otroka in da tudi ne more biti oče in da je nezakonska mati, dekla pri istem gospodarju, sama pravila, da je otroka spočel gospodarjev sin. Na vprašanje sodnika, kako je torej s to zadevo, je mati nenkrat prostodušno povedala, da je res nezakonski oče gospodarjev sin, ne pa hlapec, in da so jo le gospodarji nagovarjali, naj zvrže krivdo na hlapca. Sodišče je nato tožbo proti hlapcu zavrnilo in bo moral nezakonski otrok sedaj vnovič tožiti svojega pravega očeta, gospodarjevega sina, da ga bo ta preživljal in priznal očetovstvo.

Išče se oskrbnik

ki je več gostinske obrti za planinski dom na Mrzlici. Potrebna je kavčija. Prijave je vposlati do 1. septembra t. l. na gospodarja Doma g. Šetince Franca, Trbovlje, Loke 426, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila. Pogoji se ne bodo posebej razpošiljali. — SPD Trbovlje.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslužek. Dopisi: Anos, Maribor, Orožnova 6.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kapitejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

POPRAVILA, EMAJLIRANJE, POKROMANJE, POKLIKANJE
B. DIVJAK
KLJUČAVNIČARSKA1 MARIBOR

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE.

šivalne stroje, otroške vozičke popravila dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka **JUSTIN GUSTINČIČ**, mehanična delavnica, MARIBOR, Taitenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.